HALACHIC AND HASHKAFIC ISSUES IN CONTEMPORARY SOCIETY 203 - EMUNA & BELIEF - PART 2 OU ISRAEL CENTER - WINTER 2020/21

• In Part 1 we saw that the first, and most basic, mitzva of the 613 is 'Anochi Hashem Elokecha'. According to most mefarshim, this is the the mitzva of Emuna.

• The Rambam and other Rishonim understood that this mitzva includes a requirement to try as much as we can to understand God, including where possible the rational and logical proofs for His existence. We saw others who questioned the efficacy of this approach and stressed the need to connect with God not only intellectually but also psychologically and emotionally.

• In this shiur we will examine the next fundamental mitzva - Shema Yisrael - which focuses on the Oneness of God and, as we shall see, our inability to actually define Him at all!

A] HASHEM ECHAD: THE SECOND MITZVA

שַׁמַע יִשְׂרָאֵל הִ' אֱלֹהֵינוּ הָ' אֶחָד.

דברים ויד

1.

The expression 'Shema Yisrael¹' appears 4 times in Tanach - all in Sefer Devarim. The most famous is the mitzva on every Jew to understand - shema - that God is One.

 והמצוה השניה היא הצווי שצונו באמונת היחוד. והוא שנאמין כי פועל המציאות וסבתו הראשונה אחד והוא אמרו יתעלה שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד רוצים בזה המאמר שהוא אמנם הוציאנו מן העבדות ועשה עמנו מה שעשה מן החסד והטוב על מנת שנאמין היחוד כי אנחנו חייבים בזה. והרבה שיאמרו מצות יחוד. ויקראו גם כן זאת המצוה <u>מלכות</u>. כי הם יאמרו (ברכות יג.) כדי לקבל עליו עול מלכות שמים רוצים לומר להודות ביחוד ולהאמינו

ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה ב

In Sefer Hamitzvot, the Rambam stresses that this principle of Yichud is the reason why we were brought out of Egypt. This is also identical with the concept of accepting God as a King - Ol Malchut Shamayim. Ultimately, it is focused on our awareness that there is a purpose and meaning to existence and ONE unified reality with God at its center.

B] <u>RECITING THE SHEMA: IN HALACHA AND MINHAG</u>

Summer and Sec. 4	88 88888 8	2
	 - 22. 3 (2. 2. 2 (2. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 2	

The custom is to write the ayin and dalet in large letters to spell 'eid' - the Shema is a testimony to our Emuna.

4. תנו רבנן: שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד - עד כאן צריכה כוונת הלב, דברי רבי מאיר. אמר רבא: הלכה כרבי מאיר. תניא, סומכוס אומר: <u>כל המאריך באחד - מאריכין לו ימיו ושנותיו</u>. אמר רב אחא בר יעקב: ובדלי"ת. אמר רב אשי: ובלבד שלא יחטוס אומר: <u>כל המאריך באחד - מאריכין לו ימיו</u> אמר רב אבא. חזייה דהוה מאריך טובא. אמר ליה: כיון דאמליכתיה למעלה יחטוף בחי"ת. רבי ירמיה הוה יתיב קמיה דרבי חייא בר אבא. חזייה דהוה מאריך טובא. אמר ליה: כיון דאמליכתיה למעלה ולמטה ולמטה ולארבע רוחות השמים, תו לא צריכת. (רש"י – שהארכת שיטור שתחשונ גלבך ה' אחד בשמים ונארן ולא צריכת. (רש"י – שהארכת שיטור שתחשונ גלבך ה' חחד בשמים ונארן ולא צריכת. (רש"י – שהארכת שיטור שתחשונ גלבך ה' חחד בשמים ונארן וארבע רוחותיה).

ברכות יג:

Chazal bring a halacha to elongate² the dalet of Echad for the length of time that it takes to acknowledge in one's mind that God is One in all of existence.

1

^{1.} Note that, even though R. Menachem Kasher did not finish his magnum opus Torah Sheleima on all of Chumash (he only reached the middle of Bamidbar), he DID produce a full sefer - Shema Yisrael (1979) - which is effectively Torah Sheleima on the first paragraph of Shema. There are 80 pages and over 200 entries just for the first verse!!

^{2.} In fact, due to the way that most Ashkenazim and Sefardim now pronounce the dalet, this is impossible! In Mishnaic and Talmudic times, there was a clear distinction between dalet with a dagesh kal and without a dagesh kal, parallel to tav vs. sav or bet vs. vet. With a dagesh, it is a plosive, and is pronounced just as we pronounce a dalet. Without a dagesh, it is a fricative, and is pronounced like the 'th' in the word 'either'. It is thus possible to extend the dalet. Nowadays, in order to fulfill this Talmudic instruction, we could pronounce our dalets in the first verse of Shema as fricative. Otherwise, we can simply assert that it is no longer possible to fulfill this Talmudic instruction, and not attempt it. Extending the 'ahhh' or the chet does not achieve the goal of this halacha. Similarly, trying to extend a plosive dalet is impossible, and people just end up saying a harsh 'diiiiiii' sound at the end of the word. The Magen Avraham is clear that one should not make it into a dagesh chazak (strong dagesh, which effectively doubles the pronunciation of the letter). See http://dafyummy.blogspot.com/2012/08/berachot-13b-extending-daled-in-echad.html and also https://en.wikipedia.org/wiki/Dagesh.

..... יקרא קריאת שמע בכוונה, באימה, ביראה, ברתת וזיע. 5.

נוהגין לקרות פסוק ראשון בקול רם, כדי לעורר הכוונה. 🏌

נוהגין ליתן ידיהם על פניהם בקריאת פסוק ראשון, כדי שלא יסתכל בדבר אחר שמונעו מלכוין. 치

ו צריך להאריך בחי"ת של אחד, כדי שימליך הקדוש ברוך הוא בשמים ובארץ, שלזה רומז החטוטרות שבאמצע הגג החי"ת. ויאריך בדלי"ת של אחד שיעור שיחשוב שהקב"ה יחיד בעולמו ומושל בד' רוחות העולם. ולא יאריך יותר מכשיעור זה. ויש נוהגים להטות הראש כפי המחשבה: מעלה ומטה ולד' רוחות.

ידגיש בדלי"ת שלא תהא כרי"ש.

לא יחטוף בחי"ת ולא יאריך באל"ף. 🕇

. **ט** אסור לומר שמע ב' פעמים, בין שכופל התיבות שאומר שמע שמע בין שכופל הפסוק ראשון.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות קריאת שמע סימן סא

The Shulchan Aruch brings specific halachot and also minhagim on how to say the verse of Shema. These include how to pronounce the chet and the dalet. There is also a minhag to roll the head in all directions as one says Shema.

(יח) להאריך בחי"ת - כתב המ"א בשם המ"ע שיאריך בחי"ת כשיעור שליש ובד' כשיעור ב' שלישים. וי"א שלא יאריך בחי"ת כלל רק יכוין הכל בדלי"ת וכ"כ הגר"א בביאורו.

(כ) המחשבה - והטייה לריכה להיות מזרח לפון מערב דרום ולא יטה הראש מזרח מערב לפון דרום דהוי ח"ו שתי וערב. (כא) בדלי"ת - ולא ידגיש יותר מדאי שנראה כאלו הד' נקודה בשו"א או בליר"י אלא הכונה שיטעימנה בפה יפה.

משנה ברורה שם

The Mishna Berura notes a concern that the movement of the head should not c'v look like the sign of the cross!

ומאשר כל דבר הנכתב מאיזה מין שיהיה כבר אפשר שיובן בשתי הבנות מתחלפות, עד שאפשר שתהיה ההבנה האחת מסכמת לכונת האומר והשנית מתחלפת לה מכל וכל. כמו שכתב הרמב"ם ז"ל באגרת תחית המתים כי *שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד -* העברים יבינו ממנו האחדות הגמורה והנוצרים יפרשו אותו על כונת השלוש!

ספר עקרים גיכג

7.

In fact there was a real concern with this since the Christians saw the verse of Shema Yisrael as a proof for the Trinity!

אנכי ה' אלהיך - א"ר אבהו משל למלך ב"ו מולך ויש לו אב או אח. אמר הקדוש ברוך הוא אני איני כן! אני ראשון - שאין לי אב. ואני אחרון - שאין לי אח. ומבלעדי אין אלהים - שאין לי בן!

שמות רבה (וילנא) פרשת יתרו פרשה כט

There are clearly anti-trinitarian statements in the Midrash.

C] YICHUD HASHEM: THE SECOND IKAR

9.

ן הַיְסוֹד הַשְׁנִי – יְחוּדוֹ יִתְעַלֶּה. וְהוּא, שֵׁיָה שֶׁהוּא עִלַּת הַכּּל – אָחָד. לא כְּאָחָד הַסּוּג⁹, וְלא כָּאָחָד הַמִּין, וְלֹא כָּאָחָד הַמֵּרְכָּב, אֲשֶׁר יִתְחַלֵּק לַאֲחָדִים רַבִּים, וְלֹא אָחָד כַּגוּף הַפָּשׁוּט הָאָחָד בְּמִנְין, אֲשֶׁר יִפִבָּל הַחַלָקָה⁴ לְאֵין סוֹף, אֶלָא הוּא יִתְעַלֶּה אָחָד בְּאַחְדּוּת שָׁאֵין כְּמוֹתָה אַחְדּוּת בְּשׁוּם פָּנִים. וְזָה הַיְסוֹד הַשְׁנִי, הוּא שֵׁמוֹרֶה עָלָיו מַאֲמַר⁷: שִׁמַע יִשׁׁרָאַל ה׳ אַ־לֹהֵינוּ ה׳ אָחָד״.

רמב'ם הקדמה לפרק חלק - ר' יצחק שלית הקדמות הרמב'ם ע' קמא

The Rambam, in his introduction to Perek Chelek, explains the basic parameters of this Ikar - God's Unity is unlike all others. Other units can be broken down into smaller parts or are one out of a number of units. God's Unity is indivisible and all-encompassing. Clearly, this Ikar goes much deeper than a simple rejection of idolatry³.

^{3.} From the Fifth lkar - not to pray through intermediaries - it is clear that idolatry comes in two different forms. The 'weaker' of the two is the connection with God through other beings as intermediaries. This is the subject of the Fifth lkar. The 'stronger', and even more serious, form is the subject of this lkar i.e. an understanding of God in a way which ascribes to Him incorrect attributes.

10. אַ אָלוֹהַ זֶה אָחָד הוּא וְאֵינוֹ שְׁנַיִם וְלֹא יֶתֶר עַל שְׁנַיִם, אָלָא אָחָד. שָׁאַין פְּיִחוּדוֹ אָחָד מן הָאַחָדִים הַנִּמְצָאִים בָּעוֹלָם. לֹא אָחָד קַמִין שָׁהוּא בּוֹלַל אַחָדִים הַנִּמְצָאִים בָּעוֹלָם. לֹא אָחָד קַמִין שָׁהוּא בּוֹלַל אַחָדִים הַנִּמְצָאִים בָּעוֹלָם. לֹא אָחָד קַמִין שָׁהוּא בּוֹלַל אַחָדִים הַרְבָּה. וְלֹא אֶחָד בְּגוּף שָׁהוּא נָחְלָקוֹת וְלִקְצָווֹת. אָלָא יִחוּד שָׁאַין יִחוּד אַחֵר בְּמוֹתוֹ בָּעוֹלָם. לָא אָחָד קַמִין שָׁהוּא בּוֹלַל אַחָדִים הַרְבָּה. וְלֹא אֶחָד בְּגוּפוֹת הַמְנֵים הַשְׁוּין בְּמְצִיאוּתָן נִפְרָדִין זֶה מִזֶה אֶלָא בִמְאֹרְעִין שָׁיָאָרְעוּ בַּגוּפוֹת בְעוֹלָם. אַלוּ הָיוּ אֵלהוּת הַרְבַה הָיוּ גוּפִין וּגְוּיוֹת, מִפְנֵי שָׁאֵין הַנְמְנִים הַשָּׁוין בְּמְצִיאוּתָן נִפְרָדִין זֶה מִזֶּה אֶלָא בַמְאֹרְעִין שָׁיָאָרְעוּ בַּגוּפוֹת וְהַוּל הָיוּ אַלֹהוּת הַרְבָּה הָיוֹ גוּפּין וּגְוּיוֹת, מִפְנֵי שָׁאֵין הַנְרָבוֹת יַשׁ וְהַגוּוֹתוֹת וּאָלוּ הָיוּ אֵלהוּת הַרְבָּה הָיוּ גוּנִין וּגְוּיָה הָיָה לוֹ מַץ וְתַכְלִית יַשׁ וְהַגוּוֹת וֹ אָלוּ הָיוּ אָלהוּת הַיָּבוּ גוּוּם וּגוּינוּת הַיָּרָיה הָיָה לוֹזית וּשָׁין אַרוּיוֹת גוּף שָאָיון לו הַאָּר וּקוּים ביּאָנוּים בּעוֹלָם. לֹא אָחָד וְהַגוּים הַיּוֹית גוּאָלוּ הָיוּ אַלַהוּתוּ הַיּוּבוּרוּת הַיוּבּרוּ וּאָרוֹית גוּין די אַמוּ וּהוּאייל וּקרית גוּשָּר בין אָרוּ בָאָרוּין שָּיאָרָעוּ בַגוּפּר וְהַגוּיוֹת גוּף לָא הָאָרָעוֹת הַוּאַיל וּהיוּ הַין בוּין דּעוֹת הַגוּאַיל וּחוּאייל וּחָרוּ הַאין אַינוּ אַר הוּאייל וּין גוּיזיין גוּיזין גוּיזין בּרוּין בּאַין אַינוּ בּרוּין גוּין בּגוּוּה וְאַינוֹ בּרָאָין אָרוּה גַין בּאוּיוּין אַרוּין הַיּרָזין הוּאַיד אַין אַיינוֹין גוּיוּין גוּאַיען דים אַיזין אַיען אָיין אָרָין אַיין בּרוּין דין אָרָין אָר אַיזין אַרָּגין בָעוּין בּגוּוּים גוּיען אָד אַרָין שָּיוּין גוּיןין בּגוּין בּגוּין אַרָרין גיין אַרָריען אָיין בּגוּוּעוּין בּגוּוּערוּ בָי אַיוּין בּרוּין גוּין גוּין גוּין אַרָרית גוּין אַרוּין גוּיןין בּגוּוּין בּגוּוּין אַיין אַיין אַר אַיין גוּין גוּין גוּין גוּין גוּין אַיין גוּין גוּין אַין געוין גיין גוּין גוּיןיין גוּין גוּין גוּין גוּיןיין גוּין גוּין גוּין גוּ

3

רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק א הלכה ו,ז

The Rambam states that God's Unity is a natural corollary to his Infinity. Anything which is one of a number of items is by definition limited. Understanding God's Unity is a positive mitzva and denying it is the breach of a negative mitzva.

D] <u>YICHUD HASHEM AS ONE OF THE 6 CONSTANT MITZVOT</u>

11. שחייב כל אחד מישראל ליהרג על מצות יחוד, לפי שכל שאינו מודה ביחודו ברוך הוא כאילו כופר בעיקר, שאין שלמות הממשלה וההוד אלא עם האחדות הגמור ואם כן הרי מצוה זו מכלל איסור עבודה זרה <u>וזאת אחת מן המצוות</u> שאמרנו בתחלת הספר שהאדם חייב בהן בהתמדה, כלומר שלא יפסק חיובן מעליו לעולם, ואפילו רגע קטן

ספר החינוך מצוה תיז

*The Mitzvah of Yichud is one of the 6 'Constant Mitzvot' which every Jew must fulfil at all times*⁴.

E] IMPLICATIONS OF GOD'S ONENESS

E1] THE UNFATHOMABLE NATURE OF GOD

אָחָד וְאֵין יָחִיד כְיָחוּדו, **נֵעְלָם**, וְגַם אֵין סוֹף לְאַחְדוּתוֹ. 12.

יגדל

In Yigdal, the poet stresses that God's unity is infinite and, consequently, He remains ne'elam.

- Ne'elam is translated by different siddurim as 'inscrutable', 'unfathomable', 'unimaginable' and 'invisible'.
- God's 'invisibility' is a consequence of His all-pervasive reality. God is not 'locatable' within space or time?

13. *ויפגע במקום -* רב הונא בשם ר' אמי אמר - מפני מה מכנין שמו של הקדוש ברוך הוא וקוראין אותו 'מקום'! <u>שהוא מקומו</u> של עולם ואין עולמו מקומו של עולם ואין עולמו מקומו של עולם ואין עולמו מקומו. מקומו.

בראשית רבה (וילנא) פרשת ויצא פרשה סחיט

Chazal explain why God is called 'HaMakom'⁵ - the Place. The universe is located 'within Him' and not He within it.

• Spirituality is often compared to 'ruach' - wind. We do not sense the air around us since it is all encompassing. But when it moves, we can be blown away by the weight of it!

E2] A REFUTATION OF DUALISM

Given that **everything** comes from God, this affects the way that we perceive evil, struggle and challenges in life. We DO NOT believe in a 'Dark Side'.

יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חשֶׁךְ עֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא רָע אֲנִי ה׳ עֹשֶׂה כָל אֵלֶּה

ישעיהו מהיז

14.

God is the source of what we perceive as evil as well as of good.

• Similarly, in Torah thought the Satan and the yetzer hara as simply melachim - messengers of God.

^{4.} As we saw in the previous shiur, these Constant Mitzvot are ruled by the Biur Halacha at the very start of the Shulchan Aruch - 0.C. 1:1.

^{5.} R. Aryeh Kaplan observes that this can be seen in a fascinating gematria. God's name רה-ו-ה is well known to have the gematria of 26 (10+5+6+5). But if we look to a spacial conception of God and thus square each of the letter - 10² + 5² + 6² + 5² (100+25+36+25) = 186, this is the gematria of Diagonal data and the square each of the letter - 10² + 5² + 6² + 5² (100+25+36+25) = 186, this is the gematria of Diagonal data and the square each of the letter - 10² + 5² + 6² + 5² (100+25+36+25) = 186, this is the gematria of Diagonal data and the square each of the letter - 10² + 5² + 6² + 5² (100+25+36+25) = 186, this is the gematria of Diagonal data and the square each of the letter - 10² + 5² + 6² + 5² (100+25+36+25) = 186, this is the gematria of Diagonal data and the square each of the letter - 10² + 5² + 6² + 5² (100+25+36+25) = 186, this is the gematria of Diagonal data and the square each of the letter - 10² + 5² + 6² + 5² (100+25+36+25) = 186, this is the gematria of Diagonal data and the square each of the letter - 10² + 5² + 6² + 5² (100+25+36+25) = 186, this is the gematria of Diagonal data and the square each of the letter - 10² + 5² + 6² + 5² (100+25+36+25) = 186, this is the gematria of Diagonal data and the square each of the letter - 10² + 5² + 6² + 5² (100+25+36+25) = 186, this is the gematria of Diagonal data and the square each of the letter - 10² + 5² + 6² + 5² + 5² + 6² + 5² + 5² + 5² + 5² + 6² + 5² + 5² + 5² + 5² +

- 15. אמר רבי לוי בר חמא אמר רבי שמעון בן לקיש: לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע אם נצחו - מוטב, ואם לאו יעסוק בתורה ... **אם נצחו - מוטב, ואם לאו - יקרא קריאת שמע** אם נצחו - מוטב, ואם לאו - יזכור לו יום המיתה

Chazal explain how reciting the Shema can be a potent weapon in our fight against the yetzer hara!

E3] THE OMNISIGNIFICANCE OF OUR LIVES

• Since everything in this world derives from One Source, this must affect the way we view parts of life which many would regard as 'religiously neutral' - eg sleep, work, commuting. With the right kavanot, all of these activities can be dedicated to or preparation for connection to God. This is one of the reasons why we repeat the Shema before we go to sleep. In that way, sleep is not simply rest after a hard day, but essential preparation for the next day of Torah and mitzvot.

E4] PURPOSE AND MEANING IN LIFE

• Yichud Hashem is expressed to be the reason why we were brought out of Egypt. This concept gives meaning and purpose to our lives. Yetziat Mitzrayim was not simply 'freedom from' (let My people go) but 'freedom to' (let My people go SO THAT they can serve Me). The Jewish perspective on freedom is always purpose led - from avadim of Paro to avadim of God. Freedom to be wild and care-free is highly destructive.⁶

F] <u>YICHUD HASHEM AND 'NEGATIVE THEOLOGY'</u>

• Given that God has an absolute Unity, how can we positively describe Him? If we say 'God is great', does that imply two aspects of God: (i) Him and (ii) how He is.

• Are we even able to make any statement which defines God in any way? Such definition would seems only to limit God and to 'compartmentalize'⁷ His being.

16. ההוא דנחית קמיה דרבי חנינא, אמר: האל הגדול הגבור והנורא והאדיר והעזוז והיראוי החזק והאמיץ והודאי והנכבד. המתין לו עד דסיים, כי סיים אמר ליה: סיימתינהו לכולהו שבחי דמרך? למה לי כולי האי? אנן הני תלת דאמרינן - אי לאו דאמרינהו משה רבינו באורייתא, ואתו אנשי כנסת הגדולה ותקנינהו בתפלה - לא הוינן יכולין למימר להו, ואת אמרת כולי האי ואזלת

ברכות לג:

Rabbi Chanina here expresses grave concerns at using ANY expression to describe God other than those which were revealed to us through nevua BY God. 'הא-ל הגדול הגבור והנורא' is given to us in Chumash, through the nevua of Moshe. It was also fixed into our tefilla by the Anshei Knesset HaGedola, which included nevi'im.

• It is not possible for us to truly understand anything positive about God - 'He is X'. All we can do is describe God in the negative - 'We don't know what He IS but we know that He is NOT X'. Note that the concept of 'infinite' is also a negative - INfinite - אין סוף. 8

17. Know that the negative attributes of God are the true attributes: they do not include any incorrect notions or any deficiency whatever in reference to God, while positive attributes imply polytheism, and are inadequate

.... I would observe that, as has already been shown, God's existence is absolute, that it includes no composition, as will be proved, and that we comprehend only the fact that He exists, not His essence. Consequently it is a false assumption to hold that He has any positive attribute: for He does not possess existence in addition to His essence: it therefore cannot be said that the one may be described as an attribute [of the other]; much less has He [in addition to His existence] a compound essence, consisting of two constituent elements to which the attribute could refer. Still less has He accidents, which could be described by an attribute. Hence it is clear that He has no positive attribute whatever.

ברכות ה.

^{6.} Note that the Greek names for the 5 books of the Chumash were taken from the Rabbinic names - Genesis = Sefer HaYetzira, Leviticus = Torat Cohanim, Numbers = Sefer HaPekudim, Deuteronomy = Mishne Torah. But Exodus is a mistranslation of Sefer HaGeula. For the Jews, the focus was redemption through Torah. For the non-Jews, the focus was escape from slavery. Rabbi Sacks zt'l also points out that the English and America revolutions were religiously motivated as 'freedom to', but the French and Russian were secularly motivated as 'freedom from'. The former led successfully to a freer society, while the later led to the reins of terror.

^{7.} It becomes clear from this why most poskim regard Trinitarian Christianity as idolatrous. Aside from the corporealization of God as man (which is heretical under the Third Ikar) it also divides God into different attributes, in breach of Yichud Hashem.

^{8.} On the subject of the Rambam's negative theology see the following article - <u>www.hashkafacircle.com/journal/R1_RT_Neg.pdf</u> and also audio shiurim at <u>www.hashkafacircle.com/shiurim/category/moreh-nevuchim/</u>

The negative attributes, however, are those which are necessary to direct the mind to the truths which we must believe concerning God; for, on the one hand, they do not imply any plurality, and, on the other, they convey to man the highest possible knowledge of God when we say of this being, that <u>it exists</u>, we mean that its non-existence is impossible. We ... therefore say that <u>it is living</u>, expressing thereby that it is not dead. We call such a being incorporeal, because we notice that it is unlike the heavens, which are living, but material. Seeing that it is also different from the intellect, which, though incorporeal and living, owes its existence to some cause, we say <u>it is the first</u>, expressing thereby that its existence is not due to any cause.

It has thus been shown that every attribute predicated of God either denotes the quality of an action, or, when the attribute is intended to convey some idea of the Divine Being itself, and not of His actions, the negation of the opposite.

What, then, can be the result of our efforts, when we try to obtain a knowledge of a Being that is free from substance, that is most simple, whose existence is absolute, and not due to any cause, to whose perfect essence nothing can be superadded, and whose perfection consists, as we have shown, in the absence of all defects..... In the contemplation of His essence, our comprehension and knowledge prove insufficient; in the examination of His works, how they necessarily result from His will, our knowledge proves to be ignorance, and in the endeavor to extol Him in words, all our efforts in speech are mere weakness and failure!

Moreh Nevuchim 1:58

18.

• As such, our excitement after the First Ikar is short lived! The mitzva of 'Anochi' - to develop knowledge of God through intellectual thought - appears to be doomed to failure, since we cannot actually define any element of God!

• The answer, as we will now see, lies in the 3rd lkar - that we did not perceive any physicality in God at Sinai.

G] THE THIRD IKAR - GOD'S INCORPOREALITY

ן הַיְסוֹד הַשְׁלִישׁי – שְׁלִילֵת הַגַּשְׁמוּת מְמְּבּוּ. וְהוּא, שֶׁזָה הָאָחָד אִיגוֹ גוּף וְלֹא כֹח שׁל גוּף⁸, וְלֹא יָאָרְעוּהוּ מְאֹרְעוֹת הַגוּפּוֹת, כְּמוֹ הַתְּגוּעָה וְהַמְּנוּחָה, לֹא בְּעָצָם וְלֹא בְּמִקְרָה. וּלְפִיכָך שְׁלְלוּ מִמְּנּוּ, עֵלֵיהָם הַשָּׁלוֹם, הַחַבּוּר וְהַפּרוּד, וְאָמְרוּ^פ: ״לָא יְשִׁיכָה וְלֹא עֵמִידָה, וְלָא עֹרָף וְלֹא עִפּוּי״, רְצוֹנָם לוֹמֵר: לֹא פּרוּד, וְהוּא עֹרֶף, וְלֹא חְבוּר, לְפִי שְׁעִפּוּי מֵאָמְרוֹ⁰¹: ״וְעָפּוּ בְכָחַף פְּלְשְׁתִים״, כְּלוֹמֵר: לֹא פְּרוּד, וְהוּא עֹרֶף, וְלֹא חְבוּר, לְפִי שֶׁעִפּוּי מַאָּמְרוֹ⁰¹: ״וְעָפּוּ בְכָחַף פְּלְשְׁתִים״, כְּלוֹמֵר: יְדְחָפּוּם בַּכָּחָף, לְהִחְסַבְרָם בָּהָם וְאָמָר הַנָּבִיא: ״וְאָל מִי תְדַמִיוּן אִילי׳ וְכוּיוֹי, יוְאָשׁנָה״ וְכוּים הָאָמָר הַנָּבִיא: ״וְאָל מִי תְדַמְיוּן אָילי׳ וְכוּיוֹי, ״וְאָל מִי תְדַמִיוּנִי וְאָשְׁוָה״ וְכוּי^ז, וְאָלּ הָמָר הַנָּבִיא: ״וְאָל מִי תְדַמִיוּן אָילי׳ וְכוּיוֹי, יוְאָל מִי תְדַמִיוּנִי וְאָשְׁוָה״ וְכוּיִין הָמָר הַנָּבִיא: יוֹשְׁיָה, וְהָעַמִידָה, וְהָשְׁיָרָה, וְהַיְמִיוּבָל מָה שְׁבָּא בְּכְחְבֵי הַלָּדָש מְתָאוּרוֹ בְתָאוּרָי הָגוּפִים הָיָה גוּף – הָיָה דּוֹמָה לַגוּפִים. וְכֹל מָה שְׁבָּא בְכָחְבֵי הַלָּדָש מְתָאוּרוֹ בְתָאוּרָעָגָן וְכוּיבּים, הָאָרָין הַיּקרָם בָרָה, וּמָמּוּרָין אָרָיה הָשָׁשָׁרָה, וְהַצָּמִידָה, וְהָישׁיָבָה, וְהָזיין אַילוֹי הָיחוֹד הַשְׁאָרָה, וּהָזין הַרָר הַיָּשִירָה, וְהַצְמִידָה, וְהַיִשִיבָה, וְהָישׁיָרָר הָיִזםיי, הַיּנָין הַיחוֹד הַשְׁאָרָה, הוּא שְׁמוּרָה, עָלִיו מָאָמָרוּיןין הָישִיבָר לּא רָאיתָם בָּל וּחָרי הַיסוֹד הַשְּלִישִין הוּין הוּא שִׁמוֹרָה עָלָיו מאָמָרוּיןי

רמב'ם - הקדמה לפ' חלק, משנה סנהדרין

The third principle: that He has no physicality. This means that the 'Oneness' [in Ikar 2] is not physical and has no physical strength, and is not affected by physical qualities, such as rest or movement, neither in essence nor incidentally. Therefore the Rabbis negated in relation to Him any connectedness or separateness The prophet said (Isaiah 40:18) 'To whom could you compare God?'For if He were physical then He would be like any other physical body. All that is written in the holy books regarding physical descriptions of God, such as walking, standing, sitting, speaking etc is allegorical. Thus the Rabbis said, "**The Torah spoke in human language**"; people have already spoken at length on this issue. This is the third principle and is attested to by the verse, *"For you saw no image"* (Devarim 4:15) i.e. you did not comprehend Him as a Being with an image for, as we have mentioned, he is not physical nor has physical strength.

H] WHAT DID THEY 'SEE' AT SINAI?

H1] THE PEOPLE

יט (יז) וַיּוֹצֵּא מֹשֶׁה אֶת־הָעָם לקְרַאת הָאֶלהָים מִן־הַמַּחַנֶה וַיְּתְיַאְבָוּ בְּתַחָתָּית הָהֵר: (יח) וְהַר סִינַי עָשַׁן כֵּלוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרָד עָלְיָו ה' בָּאֵש וַיַּעַל עֲשָׁנוֹ בְּעֵשׁן הַכִּבְשָׁן וַיֶּחֲרֵד כָּל־הָהָר מְאָד: (יט) וַיְהי קוֹל הַשּׁבָּר וּוֹכֵד וְחָזֵק מְאָד מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהָאֶלהִים יַעֲנָנָוּ בְקוֹל: כ (טו) וְכָל־הָעָם רֹאִים אֶת־הַקּוֹלת וְאֶת־הַלַפִּידִם וְאֵת'קוֹל הַשּׁבָּר וְאֶת־הָהָר עָשֵׁן וַיָּרֵ

שמות פרק יט, כ

The people experienced God at Sinai through smoke, fog and fire. There was no vision of an image, just a terrifying and undeniable realization of God's immanent presence.

H2] THE COHANIM AND THE ELDERS

שמות פרק כד

74 of the people had a much more direct revelation. Moshe, Aharon, Nadav, Avihu and the 70 elders saw the pure sapphire blue⁹ paving under God's throne.

H3] MOSHE

לג יג וְעַתָּה אִם־נָא מָצָּאתִי חֵן בְּעִיָּנֶידְ הְוֹדְעַנִי נָא אָת־דְּרָכֶּדְ וְאָדָעַדְּ לְמַעַן אָמְצָא־חֵן בְּעִינֶדְ וּרְאֵה בִּי עַמְדָ הַגָּוֹי הַאָה: יד וַיֹּאמֵר פַנַי זַלָכוּ וְהַנּתֹתִי לָדָּ: טו וַיָּאמֶר אַלָין אִם־אַטָן בָּעִינֶידָ הְלָכִים אַל־תַּעֲלַנָו מָאָה: טז וּבַמֶּה זיָדָע אַפּוֹא בִּי־מָצָאתִי חֵן בְעינֶידְ אַנֵי וְעַמָּד פַנַי זַלָכוּ וְהַנּתֹתִי לָדָּ: טו וַיָּאמֶר אַלָין אם־אַין פָּנָידָ הָלְכִים אַל־תַּעֲלַנָו מָאָה: פ יז וַיָּאמֶר ה׳ אָל־מֹשֶׁה גַּם אֶת־הַדָּבָר הַאָה אַעָי דַבַּרָ הַלְזֹא בְּלָכִתְדָ עַמָנוּ וְנִפְלִינוּ אַנֵי וְעַמְדְ מַבָּל־הָעָם אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאָדָמָה: פ יז וַיָּאמֶר ה׳ אָל־מֹשֶׁה גַם אֶת־הַדָּבָר הַאָהי קַנָר אַגְעַשֶׁה בְּלָכִתְדָ עַמָנוּ וְנִפְלִינוּ אַנַי וְעַמְדָ מַבָּלָה וְנִאָרָד ה׳ לְפָנֶי הַ אַתִי חֵן בְּעִינִי וָאַדְעָדָ בְּרָהָים יח וַיּאמַר הַרָעָם אָשֶׁר אַרַקַם: כוּ זַיּאמֶר הַיָּבָרָקָרָ יַעָר דָבָרָתָ ה׳ לְפָנֶיוּ הַזַרָר מָתַי אָתַר אָשָׁרָ אָרָי וָקַרָאָתִי בָעָר ה׳ לְפָנֶי הָאַדָּקוּ ווּנִבּרָי אַר וַיַמָּשָר אָלון וְרְחַמָּמָי אַתר־אֲעָרָ הַעַרָּבָי הּתַרָּאַעָּי הַאָרָדָי הָבָרָעָר אָדָעַר הַאָּעָי הַאָרָאַתָי בָעָר הּי הַנָּה מָאָדָם וַחָרי אַתָּי אַתָּרָאָנָי הַאָּאָרָ הַעַר הַיָּבָי אָרָי הַיָּדָי הַי ווּיַאַבָר אַלָי הַיָּאָים הַיָּין בָּעָרָי הַיָּאַיָר הַעָר ה׳ הַנָּה מָקוּבין אַתּי אָעריבָאָשָר אָר הַעָּאָי הַן הַעַיּין הַעָּאָיה אָער־בָעָעָר אָרָי הָאָדָים וּתָיי כּין בּיַיָּאַר אַמּריבָעָי הַיָי אָני בּעַיָי בָעָי אַעָר אַנין בָעָר אָעין בּעַי היהנָה הַנָּעָי הָאָדָם וּעָרָי גָעַר הַאָעָין אַריין בָּעָר אָמָר אָניין בּעָרָי הַיָּאָרָי הַיָּאָיר אַניין גַיָין בָיעָעָ אָער אָעריָעָנָעי הַאָרָין אַעַיין דָעָעָר אָרָעָרָעָעָי בָעַין אָינָין אַר בָעָעָר אַרָיעָעָעָי הַין בָעָין בַיעָין אָנוּין דָעָיין בּעָירָי בָיעָר בָיעָינָין הַיעָעָין בּעָנָי אַריעַיןרָיאַר אָעָן אָניין בָעָין בּעָיין בּעַיין בּעַי היינּאַן אָעריאָעָין בַיעָין אַין אַין בּעָין אַין אַיעָין אָעריאָעָין אָניין אַנָען אָעריאָעָען אָניין אַין גען בּיןנּין אַיעָין אַנעין אַין בּעָין פָין אָיָען אָיען גען אַיען הייאַין אָייין אַייאַיען אָעריאָןעין אָען דָעָיין אָיען

לד (ה) וַיֵּרֶד ה' בֶּעָנֶן וַיּתְיַצֵּב עִאָּוֹ שֶׁם וַיִּקְרָא בְשֵׁם ה': (ו) וַיִּעַבּׁר ה' עַל־פָּנָיוֿ וַיִּקָרָא ה' ה' אֵל רַחוּם וְחַגּוּן אֶכֶדְ אַפַּיָם וְרַב־חֶסָד וֶאֱמֶת: (ז) נֹצֵר חֶטֶד' לָאַלְפִׁים נֹשֵׂא עָ(ן וָפָשׁע וְחַטָּאָה וְנַקּה' לָא יְנַשֶּׁה פֹּקַדן עַן אָבוֹת עַל־בָּנִים' וְעַל־בְנֵי בָנִים עַל־שִׁפּשׁים וְעַל־רַבֵּעִים: (ח) וַיְמַהֵר מֹשֶׁה וַיִּאָד אַרְצָה וַיִּשְׁתָחוּ:

שמות פרק לג-לד

Moshe had the most intense vision of God at the top of the mountain. He perceived the 'back' of God but not his face.

עַרָּגָּנוּ לָהַשָּׁאַר הַפָּדָאַים (שמות לגייח) *הַרְאַנִי עָא אָת בְּבְדָּד*ְי בָּקָשׁ לִידַע אֲמִתַּת הָמָּצְאוֹ שָׁל הַקָּדוּשׁ בָּרוּהָ הוּא עַד שָׁיִהְיֶה יָדוּעַ בְּלִבּוֹ כְּמוֹ יִדִיעַת אֶחָד מִן הָאֲנָשִׁים שֶׁרָאָה פָּנָיו וְנֶחְקָקָה צוּרָתוֹ בְּלִבּוֹ, שָׁנִמְצָא אוֹתוֹ הָאִישׁ נִפְרָד בְּדַעְתּוֹ מִשְׁאָר הָאֲנָשִׁים. כָּדְּ בַּקַשׁ מִשְׁה רַבַּנוּ לְהְיוֹת מְצִיאוּת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּהָ הוּא נִפְרָדָת בְּלַבּוֹ, שָׁנִמְצָא אוֹתוֹ הָאִישׁ נִפְרָד בְּדַעְתּוֹ מִשְׁאָר הָאֲנָשִׁים. כָּדְ בַקַשׁ משָׁה רַבַּנוּ לְהְיוֹת מְצִיאוּת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּהָ הוּא נִפְרָדָת בְּלַבּוֹ מַשְּאָר הַנְּמְצָאים, עַד שָׁיַדַע אֲמִתַּת הָמָאָאו בַּאַשָּׁים. כָּדָ בַקּשִׁים בָרוּה הוּא שָׁאַין כּחַ בְּדַעַת הָאָדָם הַחֵי שָׁהוּא מְחָבָר מְגוּוּף וְנָפָשׁ לְהַשָּׁיג אַמִתַּת דָבָר זָה עַל בַרִיוֹ בַּאַשָּׁר הִיּא. וֶהָשִׁיבו בָרוּהְ הוּא שָׁאַין כּחַ בְּדַעַת הָאָדָם הַחַי שָׁהוּא מְחָבָר מְגוּוּף וְנָפָשׁ לְהַשִּיג אַמִתַּת דָבָר זָה עַל בַרִיוֹ בְּרוּדְ הוּא מַה שָּׁלָא יִדַע אָדָם לְפָנִיו וְלָא יַדַע לְאַרֶרָיו. עַד שְׁהָשָּיג מַאֲמִתַּת הִמָּשָאוֹ דָבָר שָׁנָר הַהָּקָעוּנוֹ בְּרוּדְ הוּא מַה שָׁלָא ידָר הָדָר הַזָּרוּה הוּא בַרוּן הוּא בָרוּדָר הוּא בָרוּת בָרוּדָ הוּא בְרַעָתוּ בְרוּדָרוּ הוּא מַה שָּרָר הַנָּמְצָאוֹ דָר אַרָר מָרָרָבָרוּ הוּא בַרַע לָא בַרָע גַמוּשָּרָת הַמָּשָאוֹ דָר הַשָּאָר הַאָּבָים בָרוּדָ הוּא בַרוּד הוּא בַרַע לָא בָרוּדָי מָבוּע בָרוּדָ הוּא מַה שָּרָר הַנָּמָצָאים. בָרוּד הוּא בַיר אָדָע אָדָם בָרוּד הוּא בָדַעָתוּ

רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק א הלכה י

Moshe requested from God at Sinai that He show him His 'Kavod'. The Rambam explains that Moshe was seeking an understanding of God in a **specific** sense which would enable him to see God as a **separate** entity. He was granted a limited experience, being able to see God 'from behind' - i.e. somewhat distinguishable but not clear.

23. THE wisest man, our Teacher Moses, asked two things of God, and received a reply respecting both. The one thing he asked was, that God should let him know His true essence. The other, which in fact he asked first, that God should let him know His attributes. In answer to both these petitions God promised that <u>He would let him know all His attributes</u>, and that these were nothing but His actions. He also told him that His true essence could not be perceived, and pointed out a method by which he could obtain the utmost knowledge of God possible for man to acquire

His petition to know the attributes of God is contained in the following words: "Show me now Your way, that I may know You, that I may find grace in Your sight" (Ex 33:13). Consider how many excellent ideas found expression in the words, "Show me Your way, that I may know You." We learn from them that God is known by His attributes, for Moses believed that he knew Him, when he was shown the way of God.

Consequently the knowledge of the works of God is the knowledge of His attributes, by which He can be known. The fact that God promised Moses to give him a knowledge of His works, may be inferred from the circumstance that God taught him such attributes as refer exclusively to His works, viz., "merciful and gracious, longsuffering and abundant in goodness," etc., (Ex 34:6). It is therefore clear that the ways which Moses wished to know, and which God taught him, are the actions emanating from God. Our Sages call them *middot* (qualities), and speak of the thirteen *middot* of God (Rosh Hashanah 17b)

To download more source sheets and audio shiurim visit www.rabbimanning.com

^{9.} Note the relevance of blue as the symbol of infinity and spirituality - techelet/sea/sky etc.

..... They do not mean to say that God really possesses *middot*, but that He performs actions similar to such of our actions as <u>originate in certain qualities</u>, i.e., in certain psychical dispositions not that God has really such dispositions.

Whenever any one of His actions is perceived by us, we ascribe to God that emotion which is the source of the act when performed by ourselves, and call Him by an epithet which is formed from the verb expressing that emotion. We see, e.g., how well He provides for the life of the embryo of living beings Similar acts, when performed by us, are due to a certain emotion and tenderness called mercy and pity. God is, therefore, said to be merciful Such instances do not imply that God is influenced by a feeling of mercy, but that acts similar to those which a father performs for his son, out of pity, mercy and real affection, emanate from God solely for the benefit of His pious men, and are by no means the result of any impression or change [produced in God].....

The same is the case with all divine acts: though resembling those acts which emanate from our passions and psychical dispositions, they are not due to anything superadded to His essence.

The principal object of this chapter was to show that all attributes ascribed to God are attributes of His acts, and do not imply that God has any qualities.

Moreh Nevuchim 1:54

24. The prophet does not content himself with explaining that the knowledge of God is the highest kind of perfection. He says, however, that man can only glory in the knowledge of God and in the knowledge of His ways and attributes, which are His actions, as we have shown (1:54) in expounding the passage, "Show me now Your ways" (Exod. 38:13). We are thus told in this passage that the Divine acts which ought to be known, and ought to serve as a guide for our actions, are, *chesed* - loving-kindness, *mishpat*-judgment and *tzedaka*-righteousness.

In a similar manner we have shown (1:54) that the object of the enumeration of God's thirteen attributes is the lesson that we should acquire similar attributes and act accordingly. ... Having acquired this knowledge he will then be determined always to seek loving-kindness, judgment, and righteousness, and thus to imitate the ways of God. We have explained this many times in this treatise.

God is near to all who call Him, if they call Him in truth, and turn to Him. He is found by every one who seeks Him, if he always goes towards Him, and never goes astray. AMEN.

Moreh Nevuchim 3:54

Rambam ends the Moreh Nevuchim with the understanding that the purpose of life is NOT simply to gain knowledge of God, but to achieve knowledge of his Middot so that we can emulate them and create a world of chesed, mishpat and tzedaka!

In summary:

• Yichud Hashem - God's ultimate Oneness means that we cannot ever have and definitive knowledge of the true essence of God.

• As such, we cannot describe God in positive terms, only in negative.

• This 'negative theology', whilst intellectually accurate, is emotionally unfulfilling. One certainly cannot develop a relationship¹⁰ with a Being only defined in negative terms.

Therefore God has revealed to his his Middot - attributes through which we perceive His ACTIONS in our world. To define these is NOT to define God but our perception of God.

• Through the mitzva of Vehalachta Bidrachav - copying these Middot - we can then develop a fundamental religious ethic which precedes and underpins even Torah and Mitzvot.

I] OTHER APPROACHES TO DEEPENING AND UNDERSTANDING EMUNA

• Rav Kook has much to say on issues of Emuna in the modern world.

25. האמונה אינה לא שכל ולא רגש, אלא גילוי עצמי היותר יסודי של מהות הנשמה, שצריך להדריך אותה בתכונתה. וכשאין משחיתים את דרכה הטבעי לה, איננה צריכה לשום תוכן אחר לסעדה, אלא היא מוצאה בעצמה את הכל. בעת החלש אורה, אז בא השכל והרגש לפנות לפניה דרך.

מאמרי הראיה/מאורות האמונה

Rav Kook sees Emuna as an innate and natural force in the Jewish soul. Where there are outside forces which disturb the equilibrium of the soul and prevent the expression of that emunah, intellectual and psyco-emotional routes to emuna may be needed to restore emuna to its natural state.

• Useful reading on Rav Kook's approach to Emuna: Da Ma Shetashiv Le'atzmecha - Rav Zev Karov (1995).

^{10.} Remember that, for the Rambam, this emotive and personal relationship IS required in the mitzva of Ahavat Hashem - see Hilchot Teshuva Chapter 10. To download more source sheets and audio shiurim visit <u>www.rabbimanning.com</u>

• In Part 1 we discussed Rabbi Norman Lamm's Faith & Doubt.

• Another highly recommended recent (2017) book is Reason to Believe by Rabbi Chaim Jachter. Like Rabbi Lamm's work, this book is also directed towards the observant community and issues of Emuna for people with that background. He deals with many contemporary issues such as archeology, Torah and science and the miracles of modern day Israel, as well as classic issues of morality, theodicy and humanistic objections to Emuna. Rabbi Jachter divides rational connection to Emuna into 5 'portals'

#1 - Arguments from Design, the Anthropic Principle and Nature as a Source of Love of God.

#2 - The Tradition of Torah - Ramban and Kuzari.

#3 - Jewish History and the Aruch HaShulchan's argument for Emuna.

#4 - Rav Soloveitchik's Argument from Halacha.

#5 - Prophecies which have been fulfilled in our times.

• For classic kiruv-focused arguments and discussions aimed more at the non-observant Jewish world see:

- Permission to Believe - R. Lawrence Keleman (1991)

- Reason to Believe - R. Dr. Dovid 0 (2017)